

Nieuwe regeling van het kwekersrecht alsmede van het
verkeer met teeltmateriaal van landbouw-
en tuinbouwgewassen

(Zaaizaad- en Plantgoedwet)

EINDVERSLAG

Nr. 17

De bijzondere commissie constateert, dat het door haar uitgebrachte verslag inzake het wetsontwerp tot goedkeuring van het op 2 december 1961 te Parijs tot stand gekomen Internationale Verdrag tot bescherming van kweekproducten (7160, R 340) de Ministers aanleiding heeft gegeven het onderhavige wetsontwerp opnieuw op een aantal punten te wijzigen, terwijl zij tevens van de gelegenheid hebben gebruik gemaakt nog enkele verbeteringen van ondergeschikt belang in het ontwerp aan te brengen.

De meest ingrijpende wijziging betreft het vervallen van de algemene dwanglicentie van rechtswege voor alle rassen van een gewas.

Het komt de commissie voor, dat de nieuwe artikelen 45 en 46 met het eerdergenoemde Verdrag van Parijs in overeenstemming zijn en in het algemeen voor ons land aanvaardbaar kunnen worden geacht.

Wel meent zij op het gevaar te moeten wijzen, dat een ras tegen het einde van de duur van het kwekersrecht uit de circulatie wordt genomen met de bedoeling daardoor de vraag naar nieuwere, wellicht niet betere, rassen van dezelfde kwekers te vergroten. Zou daarom niet een bepaling in de wet moeten worden opgenomen, waarbij een dergelijke handelwijze verboden wordt, tenzij tijdig een licentie-aanbod is gedaan?

Niet gerust is men in de commissie over de situatie, waarin de teelt van aardappelpootgoed kan komen te verkeren. Deze teelt berust op het systeem van vrije nabouw, waar de belanghebbenden zich steeds wel bij hebben bevonden. Over de goede resultaten kan geen twijfel bestaan, gezien de vooraanstaande plaats, die Nederland zich op het gebied van de teelt en de export van pootgoed heeft verworven. Er bestaat dan ook geen enkele behoefte om op een ander systeem over te schakelen. Integendeel, er dreigt grote schade te ontstaan door de aantasting van de positie, welke de aardappelselecteurs en de handel zich hebben verworven. Blijkbaar waren ook de Ministers deze opvatting aanvankelijk toegedaan en hielden zij daarom tot voor kort vast aan de algemene dwanglicentie. Zij zijn echter tot de overtuiging gekomen, dat deze in strijd is, althans op gespannen voet staat, met het meergenoemde verdrag. (Zie de toelichting op de nieuwe artikelen 45 en 46 in de vierde nota van wijzigingen, stuk nr. 15.)

De commissie zou het op prijs stellen nog een duidelijke uiteenzetting te ontvangen over de vraag, hoe het mogelijk was, dat de Regering eerst meende, dat artikel 9 van het verdrag de algemene dwanglicentie niet uitsloot. Zou zij met dat artikel hebben ingestemd, indien de strekking ervan haar van meet af duidelijk voor ogen had gestaan?

Vele leden van de commissie bleken bij de bespreking van het gewijzigde ontwerp van oordeel, dat het gevaarlijk zou zijn voor onze pootgoedteelt de vrije nabouw onmogelijk te maken en dat dit zeker niet plotseling mag gebeuren. Zijn de Ministers het daarmee eens? Zo ja, welke mogelijkheden zien zij dan om de vrije nabouw van aardappelpootgoed althans voorlopig te handhaven?

Volgens artikel 4, derde lid, van het verdrag is het mogelijk, nog acht jaar na het in werking treden de regeling niet toe te

passen op de aardappel. In hoeverre achten de Ministers zich echter gebonden door de gezamenlijke verklaring van de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk en Nederland, om het verdrag aanstond op vijftien geslachten toe te passen?

Hoe denken de Ministers over de mogelijkheid van een algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 104a, tweede lid, van het ontwerp, waardoor reeds ingeschreven aardappellrassen voorlopig onder het Kwekersbesluit 1941 blijven vallen?

Verkieslijker zouden de hierbedoelde leden een overgangsbepaling achten, volgens welke het Kwekersbesluit 1941 op de aardappel van toepassing blijft, eventueel met vrije keuze voor de kweker van een nieuw ras voor het bestaande dan wel het nieuwe systeem.

Ook dachten deze leden nog aan de mogelijkheid, artikel 46 zodanig te wijzigen, dat ook om redenen van algemeen belang (artikel 9 van het verdrag), in casu de ongestoorde voortzetting van de teelt en de handel van aardappelpootgoed, een openbaar aanbod tot licentieverlening kan worden geëffectueerd.

Hoe denkt de Regering over de mogelijkheid van een geclausuleerde ratificatie van het verdrag in deze zin, dat het vooralsnog in Nederland niet van toepassing zal zijn op de aardappel?

Indien onverhoopt mocht blijken, dat het verdrag ons systeem van vrije nabouw bij de aardappel onmogelijk maakt, terwijl het loslaten daarvan op ernstige bezwaren stuit, is de Regering dan bereid wijziging van het verdrag na te streven en zou zij dit bereikbaar achten?

Andere leden, die de strekking van hetgeen hiervoor is weergegeven, volkomen onderschreven, vreesden, dat het voor de Ministers niet eenvoudig zal zijn om in de praktijk tot toepassing van artikel 45 te komen. Voordat de daarbedoelde maatregelen genomen kunnen worden kan er trouwens reeds veel schade aangericht zijn.

Deze leden konden zich alleszins vinden in de bezwaren, welke de telers en handelaars van pootgoed hebben tegen het vooruitzicht, geheel afhankelijk te worden van de houding van de kwekers; dit te meer nu het niet onmogelijk lijkt dat er binnen afzienbare tijd een vervanger voor het ras „bintje” gekweekt zal worden. Zij sloten zich dan ook aan bij de reeds gestelde vragen, welke de strekking hebben de huidige toestand zo mogelijk te doen voortduren.

Wat zullen de gevolgen van het van kracht worden van de nieuwe wet zijn op bv. de huidige garantieregeling voor pootaardappelen, zo vroegen deze leden. Kan die regeling wel toegepast worden wanneer de kweker de omvang van de produktie gaat bepalen? Zou ook de propaganda voor de Nederlandse pootaardappelen in het buitenland geen ingrijpende verandering moeten ondergaan, als landbouw en handel — die

thans de propaganda bekostigen — niet meer vrij over het pootgoed kunnen beschikken?

De overige artikelen gaven nog tot de volgende vragen en opmerkingen aanleiding.

Artikel 21, lid 3. Gaat de verplichting tot het afstand doen van verkregen rechten niet nodeloos ver? Kan deze niet beperkt worden tot de Uniestaten, waarin de kweker reeds kwekersrecht heeft verkregen?

Artikel 29, lid 1. Kunnen de Ministers verklaren, dat de onder a gebruikte woorden „van belang zijnde eigenschappen” niet mogen worden geïnterpreteerd in economische zin?

Artikel 95, lid 2. Verdient het geen aanbeveling deze verplichting te beperken tot de landbouwgewassen?

Artikel 104a. Dient dit artikel — met name in verband met de algemene maatregel van bestuur, bedoeld bij het tweede lid — niet naast de andere in artikel 100 reeds genoemde artikelen te worden vermeld? Daarmee zou — naar vele leden opmerkten — aan het bestaan van de produkt- en bedrijfsschappen meer recht worden gedaan. Ook door het niet noemen van de schappen in het vierde lid van artikel 97 — dat eveneens in artikel 100 genoemd had dienen te worden — lijkt aan de betekenis van de p.b.o. te kort te worden gedaan.

Vertrouwende, dat de Ministers bereid zullen zijn het bovenstaande vóór de openbare behandeling van het wetsontwerp schriftelijk te beantwoorden, is de bijzondere commissie van oordeel, dat daarmee die behandeling voldoende zal zijn voorbereid.

Vastgesteld 18 mei 1966.

DROESEN
VAN DIS
KIKKERT
VAN RIJCKEVORSEL
BERKHOUWER
DAAMS
SCHUITEMAKER
MELLEMA
ELFFERICH
WALBURG
TUIJNMAN
HORMANS
S. VAN DER PLOEG.